

СТАНОВИЩЕ

От доц. д-р **Даниела Севдалинова Дончева** –
катедра „Наказателноправни науки“, Юридически факултет,
Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“

Относно: дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен **„доктор“** по *научна специалност* в УНСС.

Автор на дисертационния труд: *Надя Георгиева Пандилова*
Тема на дисертационния труд: *„Причиняване на смърт и телесна повреда при професионална непредпазливост /чл. 123 и 134 НК/“*

Основание за представяне на становището: участие в състава на научното жури по защита на дисертационен труд съгласно Заповед № 970/05.04.2021 г. на Ректора на УНСС.

Дисертантът се е обучавал по докторска програма към Юридически факултет на УНСС, *научна специалност* „Наказателно право“ съгласно Заповед № 1186/17.04.2018 г. на Зам.-ректора по НИД на УНСС. Обучението е осъществено в *редовна* форма през периода 13.03.2018 г. – 13.03.2021 г.

Дисертационният труд е с обем от 185 страници. Съдържанието е структурирано правилно в увод, изложение, което е разделено на три глави и заключение. Всяка от главите е разделена на параграфи, а те на отделни точки. Библиографията, която авторът е използвал включва 101 заглавия, от които 64 на български език и 37 чужди.

Темата на дисертационния труд е актуална, тъй като в българската правна литература липсва ново монографично изследване по въпросите за професионалната непредпазливост. Фундаменталният труд на проф. Костадин Лютов „Професионална непредпазливост в наказателното право на НР България“ е издаден преди повече от 60 години.

Целта на дисертационния труд е да се разкрие спецификата на съставите на причиняване на смърт и телесна повреда при професионална непредпазливост и да се анализира същността на професионалната непредпазливост. Обект на изследване са престъпленията, свързани с

причиняването на смърт и телесна повреда при професионална непредпазливост – съставите на чл. 123 и 134 от НК.

Трудът се отличава с модерен подход при анализа на проблемите, използват се различни методи на изследване. Дисертационният труд показва, че авторът притежава задълбочени теоретични познания в материята, в която работи и умее да им предаде практическа насоченост.

Глава първа съдържа анализ на обективните признаци на съставите на престъпленията по чл. 123 и 134 НК. Анализирани са понятията „източник на повишена опасност“ и „правно регламентирана дейност“, като авторът прави изводи относно необходимостта от точното им дефиниране и допълване.

В следващи параграфи е обърнато внимание на формулираните в научната литература и съдебна практика определения за понятието „занятие“. Авторът разглежда „незнанието“ и „немарливото изпълнение“ на занятие или друга правно регламентирана дейност по смисъла на чл. 123 и 134 НК като обективни признаци на престъпленията. Правят се предложения за законови определения на понятията, както и за промени в съставите на разглежданите престъпления.

В отделен параграф авторът е обърнал внимание на извода, че незнанието и немарливото изпълнение на дейността обективно водят до нарушаване на конкретни правила за дължимо поведение. На тази основа е обосновано, че незнанието и немарливото изпълнение на дейността всъщност представляват нарушаване на правила за безопасност. В тази връзка се прави предложение за законова промяна.

В последния параграф от главата е обърнато внимание на престъпния резултат в съставите на чл. 123 и 134 от НК. Разглеждат се общовъзприетите в научната литература становища във връзка с настъпването на смъртта и телесната повреда по смисъла на НК. Подчертава се спецификата на причинната връзка при разглежданите състави, която обуславя съдържанието на съответните правила за безопасност. Авторът прави извод, че често при разглежданите престъпления причинната връзка бива усложнена от вмешателството на различни външни фактори.

Глава Втора от дисертационния труд съдържа анализ на субективни признаци на съставите на престъпленията по чл. 123 и 134 от НК, като в два отделни параграфа са разгледани непредпазливата форма на вина, с която са извършени престъпленията и професионалната непредпазливост през призмата на различните наказателни закони. Изследва се правилността на термина „професионална непредпазливост“ от съвременна гледна точка, като се прави извод, че непредпазливостта по

чл. 123 и 134 НК следва да се оценява винаги като „квалифицирана“, но не винаги като „професионална“.

Трета глава се занимава с теоретичните проблеми на професионалната непредпазливост. Съдържанието ѝ е разделено на два параграфа, като първият разглежда правната природа на обективния критерий на непредпазливата вина. Изследвайки обективния характер на задължението за предвиждане на последиците, се поставя под въпрос ролята и мястото му при определяне индивидуалната вина на конкретния деец. В параграф втори са разгледани допълнителните аргументи за извеждането на обективния критерий „бил длъжен“ от понятието за непредпазливостта, произтичащи от професионалната непредпазливост.

В дисертационния си труд авторът задълбочено изследва теоретичните и практически проблеми по разглежданата тема, като излага становището си за преодоляването им. Много добросъвестно са изложени различни становища по дискутирани въпроси, но едновременно с това авторът мотивирано е представил и собственото си становище. От казаното става ясно, че дисертантът притежава отлични теоретични познания в изследваната материя и успява да формира собствено мнение, което да защити.

Авторът има три публикации по темата – „Проблемът за относимостта и приложимостта към професионалната непредпазливост на обективния критерий на непредпазливата вина „бил длъжен да предвиди“ настъпването на общественоопасните последици“, която е публикувана в Сборник от втора Национална научна конференция „Правото и бизнесът в съвременното общество“, издателство „Наука и икономика“, Икономически университет – Варна, 2019; „Транспортните престъпления в контекста на професионалната непредпазливост“, Сборник от трета национална научна конференция „Правото и бизнесът в съвременното общество“, организирана от катедра „Правни науки“, издателство „Наука и икономика“, Икономически университет – Варна, 2020; „Проблемът на условността на термина професионална непредпазливост“, Сборник от научна конференция 100 години УНСС- 100 години право в УНСС, Издателски комплекс – УНСС, София, 2021.

Авторефератът отговаря на изискванията и отразява коректно съдържанието на дисертацията.

Не мога да се съглася със становището на дисертанта и направеното предложение за законова промяна в чл. 123 и чл. 134 НК за замяната на термина „немарливо изпълнение“ с изрази „нарушаване правила за безопасност“, като се твърди, че последният обхваща хипотезите и напълно неизпълнение на дейността. Съображенията ми за това са, че изразът „нарушаване правила за безопасност“ няма същото по обем съдържание както термина „немарливо изпълнение“, като считам настоящия законов термин за много по-обхватен, защото се отнася и за нарушаване на правила, които не са пряко свързани с безопасността, но са във връзка с престъпния резултат. В този смисъл не мога да приема и предложението *de lege ferenda*, още повече, че предложената промяна води до усложнена престъпна дейност по чл. 123, респ. 134 НК, при която изпълнителното деяние включва два акта, от които единият не е престъпление /нарушаването правила за безопасност/, а другият е престъпление /причиняването другиму смърт/. Мнението ми е, че подобна промяна би довела до много повече неясноти, въпроси и проблеми не само досежно обективните признаци на престъплението, но и спрямо субективните.

Заклучение:

Изпълнени са изискванията, предвидени в чл. 6, ал. 3 от Закона за развитието на академичния състав в Република България и на основание чл. 10, ал. 1 от същия, давам категоричното си положително заключение за присъждане на **Надя Георгиева Пандилова** на научната и образователна степен „доктор“ в област на висшето образование 3. Социални, стопански и правни науки”, професионално направление 3.6 Право, докторска програма „Наказателно право“.

Дата / място
Май 2021 г.

Подпис: